

1. 12. 2000

ID: 480

Námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu

V řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu nelze připustit změnu návrhu, v níž žalobce požaduje, aby mu pohledávka byla přiznána z jiného důvodu než ze směnky. Soud projedná včasné a odůvodněné námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu, k námitkám později vzneseným nepřihlíží

V řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu nelze připustit změnu návrhu, v níž žalobce požaduje, aby mu pohledávka byla přiznána z jiného důvodu než ze směnky. Soud projedná včasné a odůvodněné námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu, k námitkám později vzneseným nepřihlíží. Námitka, že účastník odstoupil od smlouvy, je jinou námitkou než námitka neplatnosti smlouvy.

Z odůvodnění.

Soud prvního stupně vyslovil ve výroku svého rozsudku, že ponechává směnečný platební rozkaz v platnosti v plném rozsahu proti dlužnici a směnečnému ručiteli. Žalovaným bylo uloženo, aby žalobci nahradili náklady námitkového řízení.

Odvolací soud nevyhověl odvolání žalovaných a potvrdil napadený rozsudek. Uložil žalovaným, aby žalobci nahradili náklady odvolacího řízení.

Rozsudkem ze dne 16. 6. 1999 ponechal soud prvního stupně v plném rozsahu v platnosti směnečný platební rozkaz ze dne 10. 8. 1998, kterým bylo žalovaným uloženo, aby zaplatili žalobci 99 500,- Kč s úroky 6 % p.a. ode dne 2. 6. 1998 do zaplacení, dále odměnu 331,66 Kč a aby mu nahradili náklady řízení 11 084,- Kč.

V odůvodnění rozsudku soud uvedl, že žalovaní podali proti směnečnému platebnímu rozkazu včas námitky, v nichž uvedli, že směnka byla vystavena v souvislosti se smlouvou ze dne 9. 2. 1998, od které první žalovaná odstoupila. Dále žalovaní namítali nedostatek aktivní legitimace žalobce, protože ten podle vlastního prohlášení postoupil všechny pohledávky proti první žalované třetí osobě. Dodatečně při jednání o námitkách byla namítána neplatnost smlouvy ze dne 9.2.1998.

Soud prvního stupně provedl dokazování vystavenou směnkou, z jejíhož textu zjistil, že první žalovaná je ze směnky povinna zaplatit žalobci ke dni 1.6.1998 vymáhanou částku a že druhý žalovaný podepsal směnku jako směnečný ručitel.

Námitka neplatnosti smlouvy, z níž vyplývá kauzální vztah ke směnce, byla vznesena po zákonem stanovené lhůtě 3 dnů od doručení směnečného platebního rozkazu, a soud k ní proto nemohl přihlídnout. Skutečnost, že první žalovaná platně od smlouvy odstoupila, nebyla prokázána. Pokud pak jde o tvrzení, že žalobce postoupil pohledávky proti první žalované další osobě, nemohl z něho soud dovodit závěr, že došlo také k postoupení vymáhané pohledávky ze směnky.

I kdyby platně došlo k postoupení pohledávek, bylo by nutné, aby směnka byla předána a indosována. Takto však platná směnka nadále zajišťuje pohledávky ze smlouvy, i když byly převedeny

na jinou osobu. S ohledem na uvedené již soud nehodnotil další provedené důkazy, jako rozsudek Okresního soudu v Kolíně smlouvu, s níž směnka souvisí, a korespondenci týkající se převzetí pohledávek. Soud proto ponechal směnečný platební rozkaz v platnosti a podle § 142 odst. 1 o.s.ř. uložil žalovaným, aby nahradili žalobci náklady řízení.

V odvolání uvedli oba žalovaní, že nesouhlasí s hodnocením důkazů a právními názory obsaženými v rozsudku. Zdůraznili, že směnka byla vystavena pouze k zajištění pohledávky žalobce a ten tuto a další pohledávky postoupil třetí osobě. Žalovaní tedy neměli vůči žalobci žádný závazek. Podle § 524 obč. zák. s postoupenou pohledávkou přechází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená, podle názoru žalovaných i práva spojená se zajištěním závazku. Jinak by proti dlužníkovi měl z téhož titulu pohledávky postupník i postupitel.

V posuzovaném případě pozbyl věřitel svého práva na placení z titulu závazku ze smlouvy a nemůže se domáhat ani placení ze směnky, která dluh zajišťovala. Pokud jde o námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu, je v nich vyjádřen i názor, že smlouva byla neplatná, a ne pouze skutečnost, že první žalovaná odstoupila od smlouvy. Proto žalovaní navrhli, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek tak, že směnečný platební rozkaz se zrušuje a aby přiznal žalovaným náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Ve vyjádření k odvolání uvedl žalobce, že podle jeho názoru žalovaní neuvádějí v odvolání žádné nové skutečnosti, kterými by se soud prvního stupně nezabýval. Protože však sám žalobce má o platnosti směnky určité pochybnosti, navrhl, aby odvolací soud připustil změnu žalobního návrhu tak, že je vymáháno zaplacení pohledávky 99 500,- Kč ke splnění smlouvy ze dne 9. 2. 1998 a náhrada nákladů řízení ve výši 4000,- Kč.

Odvolací soud projednal věc za přítomnosti obou účastníků podle § 212 odst. 1 a § 214 odst. 1 o.s.ř., přezkoumal napadený rozsudek i řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Při jednání před odvolacím soudem trvali oba účastníci na názorech, které vyjádřili v písemných podáních soudu prvního stupně i odvolacímu soudu. Žalobce poukázal na svou žádost o připuštění změny žalobního návrhu.

Odvolací soud se zabýval v první řadě změnou žalobního návrhu a vydal podle § 95 odst. 2 o.s.ř do protokolu o jednání usnesení, že změnu návrhu nepřipouští. Podle citovaného ustanovení zákona nelze změnu návrhu připustit, jestliže by výsledky dosavadního řízení nemohly být podkladem pro řízení o změněném návrhu. Projednání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu podle § 175 odst. 4 o.s.ř. je řízením zcela jiným, než je řízení o žalobě na zaplacení pohledávky ze závazkového vztahu.

Jednání a případné dokazování před soudem prvního stupně i před odvolacím soudem se omezuje výhradně na posouzení oprávněnosti námitek a s ohledem na již vydaný směnečný platební rozkaz může být rozhodnuto pouze tak, že se tento platební rozkaz zcela nebo zčásti zrušuje nebo že se ponechává v platnosti. Výrokem rozsudku tedy nemůže být žalovanému uloženo zaplacení pohledávky. Proto bylo dále jednáno pouze o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu.

Žalovaní uvedli, že namítají neplatnost smlouvy o podnájmu nebytových prostor, o pronájmu vybavení nebytových prostor, o prodeji vybavení počítačové kavárny a o pronájmu obchodního jména uzavřené mezi první žalovanou a žalobcem. Tato smlouva tvoří kauzální základ směnečného vztahu. U Okresního soudu v Kolíně probíhá řízení o vyslovení její neplatnosti.

Žalobce k uvedené námitce uvedl, že zmíněný okresní soud se již zabýval platností smlouvy v řízení o zaplacení smluvní pokuty a rozsudek, kterým bylo druhé žalované uloženo pokutu zaplatit, byl potvrzen Krajským soudem v Praze.

Účastníci nenavrhli provedení dalších důkazů, na dotaz odvolacího soudu odpověděli žalovaní, že nemají jiné důkazy o odstoupení od smlouvy než ty, které předložili Okresnímu soudu v Kolíně. Odvolací soud provedl důkaz čtením odůvodnění rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 8. 4. 1999 s důrazem na část týkající se účinnosti odstoupení od smlouvy. Krajský soud vyslovil závěr, že první žalovaná neodstoupila platně od smlouvy, protože neuvedla žádné důvody k odstoupení ve smyslu § 344 a násl. obch. zák.

Dále odvolací soud hodnotil výhradně oprávněnost námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu podaných dne 28. 9. 1998 oběma žalovanými. Jednalo se o dvě námitky: druhá žalovaná od smlouvy odstoupila a žalobce postoupil všechny své pohledávky proti ní třetí osobě. Námitka neplatnosti smlouvy byla vznesena dodatečně, po uplynutí lhůty 3 dnů od doručení směnečného platebního rozkazu stanovené v § 175 odst. 1 o.s.ř. Soud prvního stupně správně k této námitce nepřihlížel vzhledem k zásadě koncentrace námitek, vyjádřené v citovaném ustanovení zákona, a nemohl tak učinit ani odvolací soud.

Námitku neplatnosti smlouvy nelze považovat za totožnou s námitkou odstoupení od smlouvy - jde o dvě naprosto odlišné právní skutečnosti. Pokud je smlouva neplatná, nelze od ní odstupovat a nelze převádět práva a povinnosti z takové smlouvy na jiného. Naopak ten, kdo od smlouvy odstupuje, předpokládá její existenci, platnost a závaznost. Platné odstoupení od smlouvy žalovaní neprokázali ani před soudem prvního stupně ani před soudem odvolacím.

Pokud jde o námitku, že žalobce platně postoupil své pohledávky proti první žalované třetí osobě a že tím došlo ke změně aktivní legitimace v osobě žalobce, ztotožnil se odvolací soud s právním názorem soudu prvního stupně. Pokud došlo k platnému postoupení pohledávek, byl by nepochybně k vedení sporů proti první žalované o zaplacení postoupených pohledávek legitimován ten, komu byly pohledávky postoupeny.

Nelze však souhlasit s názorem, že v tomto případě na třetí osobu automaticky přešla i pohledávka směnečná nebo že tato pohledávka v důsledku postoupení zanikla. Nelze přisvědčit názoru žalovaných, že se tak mohlo stát podle § 524 odst. 2 obč. zák. Směnečná pohledávka není ani příslušenstvím pohledávky ze základního vztahu, ani právem s ní spojeným. Směnka je dokonalým a samostatným cenným papírem a právo na její zaplacení vyplývá výhradně ze směnečné listiny a jejího obsahu.

Závazek ze směnky je abstraktním závazkem a je jediným a dostatečným důvodem k placení. Tento závazek lze převést na jinou osobu indosamentem, lze si však představit i postoupení pohledávky ze směnky podle občanského zákoníku. Takový úkon však musí mít písemnou formu a musí obsahovat zcela přesné údaje o směnce, věřiteli, dlužníkovi i o tom, komu se pohledávka postoupuje.

Ani před soudem prvního stupně ani v odvolacím řízení žalovaní neprokázali, že směnečná pohledávka přešla jedním z uvedených způsobů na někoho jiného - ve smlouvě o postoupení pohledávek ze dne 25.8.1998 není o předmětné směnce zmínka. Žalovaní ovšem mohli vznést včasnou námitku, že pohledávku ze základního vztahu, která byla směnkou zajištěna, zaplatili. Takovou skutečnost však ani netvrdili.

Je tedy nepochybné, že ani v odvolacím řízení nebyla prokázána oprávněnost námitek žalovaných proti směnečnému platebnímu rozkazu, odvolací soud proto potvrdil podle § 219 o.s.ř. napadený

rozsudek, který je v souladu se zákonem a je věcně správný.

Žalovaní neměli v odvolacím řízení úspěch, jsou proto povinni podle § 224 odst. 1 s použitím § 142 odst. 1 o.s.ř. nahradit žalobci společně a nerozdílně náklady tohoto řízení. Žalobce uplatnil právo na náhradu odměny za jeden úkon právní služby 3225,- Kč a 1x paušální náhradu hotových výdajů 75,- Kč, celkem 3300,- Kč a odvolací soud mu náhradu těchto nákladů přiznal.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)